

Økonomisk-politisk kalender

Den økonomisk-politiske kalender for perioden november 2004 og frem indeholder en summarisk oversigt over vigtige økonomisk-politiske indgreb og begivenheder, der kan have betydning for vurderingen af tidsserierne i *Konjunkturstatistik*. For lovene angiver de øverste datoer tidspunktet for Folketingets vedtagelse. Datoen sammen med lovnummeret refererer til tidspunktet for stadfæstelsen. Der findes en økonomisk-politisk kalender tilbage til 1992 på www.dst.dk under Vejviser i statistikken.

2004

15. nov. Nordisk storbørs på vej

Københavns fondsbørs og den svensk-finsk-baltiske OMX-børs underskriver en hensigtserklæring om at slutte sig sammen. Samtidig opfordres børserne i Oslo og Reykjavik til at slutte sig til den nye nordiske storbørs. Dermed er der taget skridt i retning af et fælles nordisk og baltisk marked for værdipapirer.

16. nov. Grækenland slipper for straf trods euro-snyd
EU's økonomi- og finansministre nøjedes på deres møde i Bruxelles med en henstilling til grækerne om at efterleve den budgetdisciplin, som er forudsætningen for euro-samarbejdet. Det sker, efter at det er kommet frem, at Grækenland i 2001 snød sig ind i euro-samarbejdet ved at indrapportere for små tal for budgetunderskuddet. Realiteten er, at Grækenland hvert eneste år siden 1997 har overskredet ØMU-grænsen om et offentligt budgetunderskud på højst 3 pct. af BNP.

8. dec. Stor mejerifusion

Den dansk-svenske mejerikoncern Arla Foods oplyser, at de agter at fusionere med det hollandske mejeriselskab Campina. Godkendes den nye fusion, bliver Campina-Arla efter omsætning verdens største mejerikoncern og Danmarks næststørste virksomhed efter A.P. Møller-Mærsk.

10. dec. Stor energifusion

Det jysk-fynske elektricitetssamarbejde, Elsam, beslutter sig for at fusionere med Dansk Olie og Naturgas, DONG. Fusionen skal ske på grundlag af en værdi af Elsam på 28 mia. kr. og en værdi af DONG på 21 mia. kr. Fusionen er betinget af konkurrencemyndighedernes godkendelse.

13. dec. USA-renten op

For femte gang i 2004 hæver den amerikanske centralbank den ledende rente. Denne gang med et kvart procentpoint til 2,25 pct.

14. dec. EU støtter Tyrkiets optagelse i EU.

Med godt 60 pct. af de afgivne stemmer støtter EU-parlamentet, at EU skal påbegynde optagelsesforhandlinger med Tyrkiet.

15. dec. Historisk lav rente

Realkreditens rentetilpasningslån refinansieres midt i december til en historisk lav rente. For lån med etårig tilpas-

ning er renten nu nede på 2,4 pct. gældende for 2005. Renten for 2004 var på 2,6 pct. og for 2003 på 3,1 pct.

21. dec. SF siger ja til EU-forfatningen

En urafstemning blandt SF's medlemmer viser, at 63,8 pct. af de afgivne stemmer ja til EU's kommende forfatningstraktat. Partiet går dermed ind for EU-forfatningen.

26. dec. Jordskælvsbølge i Det Indiske Ocean

Et undersøisk jordskælv ud for Sumatras kyst målt til 9,0 på Richter-skalaen frembringer voldsomme flodbølger, der rammer kysterne til alle lande omkring Det indiske Ocean. Resultatet er enorme ødelæggelser og op mod 300.000 dødsopfre, heriblandt 46 danske turister på juleferie i Thailand. De andre nordiske lande har langt større tab: 550 svenske turister er således fundet døde eller savnes fortsat. 84 norske og over 60 finske turister er omkommet.

31. dec. Rekordhandel med aktier på børsen

Omsætningen med aktier på Københavns fondsbørs blev i 2004 på 593 mia. kr. Det er en stigning på 42 pct. i forhold til 2003. Den hidtidige omsætningsrekord var fra år 2000. Aktiekurserne steg i 2004 med henholdsvis 21,6 pct. (KAX-indekset) og 17,3 pct. (KFX-indekset).

2005

10. jan. Laveste inflation i 46 år

Danmarks Statistik oplyser, at stigningen i forbrugerpriserne fra 2003 til 2004 er på 1,2 pct. Det er den laveste årlige stigning i det gennemsnitlige forbrugerprisindeks siden 1958.

18. jan. Statsministeren udskriver folketingsvalg

Statsminister Anders Fogh Rasmussen udskriver valg til Folketinget. Valgdatoen bliver 8. februar. Hverken på valutamarkedet eller på fondsbørsen opstår der usikkerhed, da der er bred enighed om den økonomiske politik.

2. feb. Det dansk-tysk rentespænd forsvundet

Den danske rente er nu næsten nede på tysk niveau. For første gang kommer forskellen mellem den effektive rente på 10-årige danske statsobligationer og tilsvarende tyske statsobligationer ned under en tiendedel procent. Renten på de danske statsobligationer opgøres til 3,63 pct. og på de tyske obligationer til 3,55 pct. – en forskel på kun 0,08 pct.

8. feb. Fortsat borgerligt flertal bag VK-regeringen

Folketingsvalgets store sejrherre er Det Radikale Venstre med en fremgang på otte mandater. Konservative, Dansk Folkeparti og Enhedslisten går hver frem med to mandater. Venstre taber fire mandater, men bevarer dog stillingen som landets største parti. Venstres tilbagegang opvejes af fremgangen for de Konservative og Dansk Folkeparti, og VK-regeringen fortsætter med et uforandret flertal bag sig på 94 mandater. Socialdemokratiet oplever det dårligste folketingsvalg siden 1973. Partiet mister fem mandater, mens SF mister ét. Kristendemokraterne mister sine fire mandater og glider helt ud af folketinget. CD og Minoritetspartiet klarer heller ikke spærregrænsen og forbliver ude. Den socialdemokratiske leder, Mogens Lykketoft, påtager sig ansvaret for valgnederlaget og bebuder på valgnatten sin afgang.

9. feb. SF-leder trækker sig

SF's leder gennem 14 år, Holger K. Nielsen, meddeler, at han i kølvandet på et skuffende folketingsvalg trækker sig tilbage som leder af SF.

10. feb. Vismændenes efterlyser ny økonomisk plan

I en kronik i Berlingske Tidende påpeger de tre økonomiske "vismænd", at der er behov for udarbejdelse af en ny og mere realistisk plan for dansk økonomi, end den hidtidige 2010-plan.

11. feb. DONG vinder kampen om energimarkedet

Efter to måneders kamp om det danske energimarked mellem det danske DONG og det svenske Vattenfall, går DONG af med sejren, da det lykkes selskabet at opkøbe to trediedele af aktierne i det jysk-fynske elsamarbejde Elsam. Sammen med øvrige opkøb er der hermed sket en sammenslutning af den danske energisektor omfattende DONG, Elsam, EnergiE2, Nesa, Københavnske energi og Frederiksberg Forsyning. Den nye energikoncern skal godkendes af konkurrencemyndighederne.

15. feb. OECD ønsker reformer i dansk økonomi

Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling, OECD, fremlægger en rapport om dansk økonomi, der på linie med de danske "vismænd" anbefaler reformer, hvis velfærdssamfundet skal bevares. Således ønsker OECD at afskaffe eller i hvert fald begrænse efterlønnen, at nedsætte indkomstkatten og til gengæld hæve afgifter og ejendoms-skatte, samt at ændre på uddannelsesstøtten, så det tilskynder unge til at færdiggøre deres uddannelse hurtigere, end det sker i dag.

15. feb. Forbrugerministeren går af

Familie- og forbrugerminister Henriette Kjær (K) går af som minister, efter at det er kommet frem, at hun og hendes mand har rod i deres privatøkonomi og to gange er blevet dømt i byretten som dårlige betalere.

18. feb. Let omdannet VK-regering

Statsminister Anders Fogh Rasmussen præsenterer en lettere omdannede VK-regering, der omfatter to nye ministre, nemlig Rikke Hvilshøj (V), der overtager Integrationsministeriet fra Bertel Haarder (V), og Lars Barfoed (K), der overtager Familie- og Forbrugerministeriet efter Henriette Kjær (K). Bertel Haarder overtager Undervisningsministeriet efter Ulla Tørnæs (V), der bliver Udviklingsminister. Han overtager også Kirkeministeriet efter Tove Fergo (V), der helt forlader politik. Trafikminister Flemming Hansen (K) overtager energiområdet, men afgiver til gengæld posten som nordisk samarbejdsminister til Miljøminister Connie Hedegaard.

20. feb. Spansk ja til EU-forfatningen

Ved en lav valgdeltagelse (42,3 pct.) siger Spanien ved en folkeafstemning ja til forslaget om en EU-forfatning. 76,7 pct. af de afgivne stemmer var et ja til forfatningstraktaten.

22. feb. Ny 3-årig overenskomst for statsansatte

Finansministeriet og Centralorganisationernes Fællesudvalg indgår et forlig om løn- og arbejdsvilkårene på det statslige område for de næste tre år. Rammen udgør 6,96 pct. fordelt over de tre år. Pr. april 2005 udgør den generelle lønstigning 2,3 pct.

27. feb. EU-forfatningen til afstemning i september

Statsminister Anders Fogh Rasmussen beslutter efter samråd med de unions-venlige partier i Folketinget, at der skal afholdes folkeafstemning i Danmark om forslaget om en EU-forfatning. Det bliver tirsdag den 27. september.

3. mar. Aftale om ny kommunal inddeling

VK-regeringen, Socialdemokratiet og de Radikale indgår aftale om en ny kommunal inddeling af Danmark i 99 kommuner med virkning fra 1. januar 2007. I en halv snes kommuner skal der først afholdes folkeafstemning om de nye kommunegrænser. Aftalen indebærer bl.a. en påbudt sammenslutning af Farum og Værløse kommuner samt af Holmsland kommune og den nye storkommune ved Ringkøbing fjord.

4. mar. Fransk folkeafstemning i slutningen af maj.

Den franske præsident beslutter, at der skal afholdes folkeafstemning i Frankrig om forslaget til en EU-forfatning. Datoen bliver den 29. maj, hvilket er fire måneder før den danske folkeafstemning om samme emne.

4. mar. Danmark og globaliseringen

Uddannelse er et nøgleord, hvis Danmark skal klare sig i fremtiden. Det understreges i en delrapport fra Velfærdskommissionen, der handler om hvordan Danmark kan tackle problemerne i forbindelse med globaliseringen.

16. mar. Nationalbanken: Rentespændet nede på nul

Nationalbanken fremlægger sin årsberetning for 2004, som også belyser udviklingen i de første måneder af 2005. Banken konstaterer, at forskellen på den 10-årige danske rente og den tilsvarende tyske rente nu er indsnævret til omkring nul.

21. mar. Olieprisen rekordhøj

Efter et par måneders stigning, når prisen på råolie rekordhøjde med 55 dollar pr. tønde.

22. mar. Euro-pagten om vækst og stabilitet opblødes

Efter pres fra Tyskland og Frankrig, der i flere år har overskredet kravene i EU's vækst og stabilitetspagt til de offentlige finanser, opblødes reglerne. EU's 25 stats- og regeringschefer enes om, at lande, der overskrider de fastsatte grænser for underskud og gæld, får længere frister til at rette de offentlige finanser op, ligesom de i øvrigt kan slippe for bøder til EU, hvis der kan gives gode forklaringer.

22. mar. Genstart for Lissabon-strategien

EU's stats- og regeringsledere enes om at genstarte Lissabon-processen, der sigter på at gøre EU til verdens mest konkurrencedygtige område. Hvert EU-land skal nu udvikle en national Lissabon-strategi, der skal behandles i Parlamentet.

1. apr. Rekordoverskud hos A. P. Møller

A.P. Møller Mærsk fremlægger sit årsregnskab for 2004, der viser et overskud på 24,4 mia. kr. mod 17,3 mia. kr. året før.

4. apr. Valutabeholdningen rekordstor

Den danske valutareserve voksede i marts med 11 mia. kr. til 235,1 mia. kr. Dermed er den hidtidige rekord fra juni 2004 overgået.

4. apr. Færøerne får større selvstændighed

Statsminister Anders Fogh Rasmussen og Færøernes lagmand Johannes Eidesgaard underskriver en erklæring, der giver færingerne mulighed for øgede beføjelser over færøske sagsområder. Ifølge aftalen vil Færøerne kunne overtage ansvaret for samtlige sagsområder undtaget statsforfatningen, statsborgerskabet, Højesteret, Udenrigs- og forsvarspolitikken, samt valuta- og pengepolitikken.

4. apr. Lukkeloven bliver lempet

Regeringen bebuder, at den vil ændre lukkeloven, således at det med virkning fra 1. juli i år bliver muligt for butikkerne at holde åbent om søndagen 20 gange om året mod de nuværende kun otte gange.

5. apr. Regeringen nedsætter et globaliseringsråd

Med statsministeren som formand nedsætter regeringen et globaliseringsråd, bestående af topfolk fra erhvervslivet og nogle få ministre. Rådet skal fremlægge visioner og forslag til, hvordan Danmark skal klare sig i fremtidens stærke internationale konkurrence.

8. apr. Lego vil flytte produktionen til udlandet

Lego-chef Jørgen Vig Knudstorp oplyser, at man Lego agter at flytte produktionen fra Danmark (Billund) til lande med lavere omkostninger, f.eks. Kina. Også Lego-fabrikkerne i USA og i Schweiz planlægges lukket og produktionen flyttet til lande med lavere omkostninger.

12. apr. Socialdemokratiet vælger ny formand

Ved en urafstemning blandt Socialdemokratiets medlemmer vælges den 38-årige Helle Thorning-Schmidt til ny parti-formand med 53 pct. af stemmerne mod 47 pct. til modkandidaten Frank Jensen. 45.609 af partiets medlemmer afgav deres stemme svarende til en valgdeltagelse på 88. pct.

21. apr. Stor mejerifusion afløst

Den i december bebudede fusion mellem mejerigiganterne Arla Foods og Campina er afløst. Ledelserne i de to selskaber kunne ikke blive enige om en fælles løsning.

25. apr. Bulgarien og Rumænien på vej mod EU

Rumænien og Bulgarien underskriver EU's tiltrædelsestraktat og tager dermed første skridt i retning af EU-medlemskab. Landene ventes optaget i 2007.

29. apr. SF vælger ny formand

Ved en urafstemning blandt SF's medlemmer vælges den 53-årige Villy Søvndal som ny formand efter Holger K. Nielsen. Villy Søvndal får næsten 60 pct. af stemmerne, mens Pia Olsen får 34 pct. og Meta Fuglsang ca. 7 pct. Godt 78 pct. af SF's ca. 8.300 medlemmer deltog i afstemningen.

2. maj Flere lande med i EU's fastkurssamarbejde

Cypern, Malta og Letland indtræder i fastkurssamarbejdet ERMII, hvor de deltagende lande fastholder deres valuta omkring en aftalt centralkurs i forhold til euroen. Foruden de tre lande er også Estland, Litauen, Slovenien og Danmark med i ERM II-samarbejdet. Kun Danmark har dog aftalt meget små udsving i forhold til den aftalte centralkurs.

5. maj Parlamentsvalg i UK – regeringen fortsætter

Trods tilbagegang og med kun 35 pct. af de afgivne stemmer bag sig vandt Labour-partiet parlamentsvalget i Storbritannien. På grund af valgsystemet fik Labour 354 af parlamentets i alt 645 mandater. Med dette flertal fortsætter Tony Blair sin tredje periode som statsminister i Storbritannien.

9. maj ISS solgt til store kapitalfonde

Rengørings- og serviceselskabet ISS sælges til den svenske kapitalfond EQT og den amerikanske Goldmann Sachs Capital Partners for over 20 mia. kr. Det er ny dansk rekord for et virksomhedssalg.

29. maj Fransk nej til EU-forfatningen

Med en valgdeltagelse på 69,7 pct. stemmer franskmændene nej til forslaget om en EU-forfatning. 54,9 pct. stemte nej og 45,1 pct. stemte ja. I september 1992 afholdt Frankrig også folkeafstemning om en EU-sag, nemlig Maastrichttraktaten, som dengang fik ja fra 51,0 pct. og nej fra 49,0 pct. af de afgivne stemmer.

31. maj Barsebäck lukker

Det svenske kraftværk Barsebäck lukker den sidste af sine atomreaktorer efter 30 års drift.

1. juni Hollandsk nej til EU-forfatningen

Tre dage efter det franske nej til EU-forfatningen siger også de hollandske vælgere nej. 61,6 pct. af de afgivne stemmer siger nej og kun 38,4 pct. ja. Valgdeltagelsen blev overraskende høj: 62,8 pct.

2. jun. Euro-fald efter fransk og hollandsk EU-nej

Euroen falder til sit laveste niveau i otte måneder efter at Frankrig og Holland har stemt nej til EU's forfatning. Euroens kursfald skyldes også forlydender om et møde mellem den tyske centralbankchef og finansminister, hvor sidstnævnte skulle have givet euroen skyld for den skrantende tyske økonomi. Ifølge magasinet Stern skulle en ophævelse af euro-møntunionen været kommet på tale. Sagen dementes hurtigt.

3. jun. Dansk rente lavere end den tyske

For første gang i mange årtier er den danske rente nu under den tyske. Renten på 10-årige danske statsobligationer har i dag bevæget sig ned under den tilsvarende tyske rente. Dermed er rentespændet til Tyskland negativt. En årsag til udviklingen er, at Danmark har overskud på statsbudgettet, mens Tyskland store underskud, som finansieres med udstedelse af statsobligationer.

5. jun Schweiz tilslutter sig EU's Schengenaftale

Ved en folkeafstemning i Schweiz siger 55 pct. ja til, at landet tilslutter sig EU's pasfri zone inden for det såkaldte Schengen-samarbejde.

10. jun. Aftale om kommunernes økonomi for 2006

Regeringen indgår aftaler med henholdsvis Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen om den kommunale og amtskommunale økonomi for overgangsåret 2006, inden kommunalreformen træder i kraft 1. januar 2007. Aftalen indebærer bl.a. flere penge til sundhed samt en forstærket indsats for at få indvandrere i arbejde.

10. jun. Mærsk ønsker stor rederifusion

A. P. Møller - Mærsk bekræfter et købstilbud, som indebærer at rederiet overtager verdens tredje største containerrederi, det hollandske Royal P&O Nedlloyd NV.

17. jun. Heller ingen SP-bidrag de næste to år

Suspensionen af indbetalinger til Særlig Pensionsopsparring i 2004 og 2005, der blev besluttet i forbindelse med den såkaldte forårspakke, forlænges frem til og med 2007. Det har regeringen og Dansk Folkeparti aftalt.

17. jun. EU-topmøde ender i fiasko

Det lykkes hverken for EU's stats- og regeringschefer at finde en løsning på problemerne efter de franske og hollandske nej til EU-forfatningen eller at enes om EU-budgettet for de kommende år. I konsekvens heraf udskydes

den planlagte folkeafstemning i Danmark den 27. september på ubestemt tid.

20. jun. Olieprisen sætter ny rekord

Prisen på råolie er nu steget til næsten 60 dollar pr. tønde, hvilket er ny højderekord.

22. jun. Ny nationalbankdirektør

Regeringen udnævner den 62-årige departementschef i Statsministeriet, Nils Bernstein, til ny nationalbankdirektør efter Bodil Nyboe Andersen, der fratræder i november.

4. jul. Rekordstor valutabeholdning

Nationalbanken offentliggør tal, som viser, at den danske valutareserve er rekordstor: 236,3 mia. kr. ved udgangen af juni.

5. jul. USA's præsident besøger Danmark

På vej til G-8 møde i Skotland besøger den amerikanske præsident, George W. Bush Danmark den 5. og 6. juli.

7. jul. Terrorbomber i London

Fire bomber eksploderer i London, tre på undergrundsstationer og én i en bus. 56 mennesker mister livet og over 700 såres. En gruppe med tilknytning til al-Qaeda menes at stå bag udåden, som udløser forhøjet terrorberedskab i en række europæiske storbyer, heriblandt København.

10. jul. Luxembourg siger ja til EU-forfatningen

Ved en folkeafstemning siger 56,5 pct. af vælgerne ja til forslaget til en EU-forfatning. 43,5 pct. stemte nej. Valgdeltagelsen var på 90 pct. Der er stemmepligt i Luxembourg.

21. jul. Lille opskrivning af den kinesiske valuta

Efter længere tids pres fra især USA opskriver Kina sin valuta, Yuan'en, med 2,1 pct. over for US-dollars. Hvor der før skulle 8,28 yuan til en dollar, går der nu 8,11 yuan på en dollar.

21. jul. Mislykkede terrorbomber i London

To uger efter terrorbomberne i London forsøges fire nye bomber bragt til sprængning, men kun tændsatserne sprænger og ingen mennesker dræbes eller såres alvorligt.

23. jul. Terrorbomber i Sharm el-Sheik

Terrorbomber i bade- og dykkerbyen Sharm el-Sheik i Ægypten dræber 88 mennesker og sårer mange.

2. aug. Islændinge køber Illum

Stormagasinet Illum købes af den islandske Baugur Group, der i forvejen ejer Magasin.

2. aug. Aktiekurserne slår hidtidig rekord

Det ledende aktiekursindeks, KFX-indekset, noteres højere end den hidtidige rekord på 354,08, som blev sat 24. oktober 2000. KFX-indekset nåede bunden den 12. marts 2003 med 169,04, men er nu steget til mere end det dobbelte.

8. aug. Mærsk køber stort op i Nordsøen

A. P. Møller Mærsk køber olierettigheder til ti produktionsfelter i Nordsøen for 17,8 mia. kr. Sælgeren er det amerikanske selskab Kerr-McGee.

11. aug. Ny rekord for olieprisen

For første gang handles en tønde råolie til 65 dollar. Det er stor efterspørgsel efter olie kombineret med en frygt for

forsyningssvigt ved terrorangreb i Saudi-Arabien, der har drevet prisen op på dette rekordniveau.

26. aug. Finanslovsforslaget for 2006 fremlægges

VK-regeringen fremlægger sit forslag til finanslov for 2006, som budgetterer med et overskud på 40 mia. kr. Forslaget indeholder nye initiativer for ca. 4 mia. kr. Se mere på www.fm.dk

29. aug. Orkan i Mexikanske Golf får olieprisen op

En voldsom orkan i Den Mexikanske Golf fører til store ødelæggelser og tusinder af omkomne i USA's sydstat, hvor bl.a. New Orleans oversvømmes. Store ødelæggelser sker også af olieanlæg i Den Mexikanske Golf, hvilket får oliepris- og benzinpriserne til at stige til rekordhøjder, og renten til at falde. Olieprisen kommer op over 70 dollar tønden.

12. sep. Valg i Norge fører til ny regering

Arbejderpartiet bliver den store sejrherre ved Stortingsvalget i Norge. Selv om også Fremskridtspartiet også går stærkt frem, kan det ikke opveje de andre borgerlige partiers tilbagegang. Ny statsminister bliver Arbejderpartiets leder Jens Stoltenberg.

18. sep. Valg i Tyskland med uklart resultat

Valget til den tyske Forbundsdag giver det store borgerlige parti CDU/CSU 35,2 pct. af stemmerne, mens Socialdemokraterne fik 34,2 pct. Begge de store partier gik lidt tilbage, og der tegner sig ikke noget klart flertal i det nye tyske parlament. Den borgerlige kanslerkandidat Angela Merkel skal nu forsøge at finde regeringsmuligheder.

25. sep. Valg i Polen giver borgerligt flertal

De to borgerlige partier i Polen, der begge har rødder i fagforeningen Solidaritet, vinder ved parlamentsvalget en stor sejr over den regerende Demokratiske Venstrealliance bestående af bl.a. ekskommunister.